

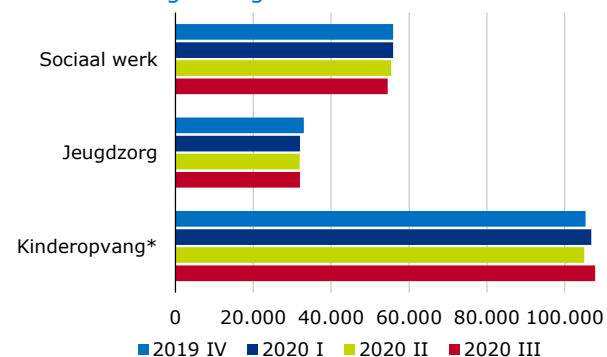
Barometer Arbeidsmarkt Sociaal werk, Jeugdzorg en Kinderopvang

Maart 2021

De omvang van de werkgelegenheid in het sociaal werk, de jeugdzorg en de kinderopvang is in 2020 beperkt beïnvloed door de coronacrisis. Na een daling van het aantal banen tijdens de eerste lockdown in het voorjaar groeide de kinderopvang weer in het 3e kwartaal. In het sociaal werk en de jeugdzorg moest het contact met burgers en hulpvragers plotseling anders worden vormgegeven, terwijl sociale problematiek juist lijkt toegenomen. Het aantal banen bleef ongeveer gelijk.

Ontwikkeling aantal banen werknemers

Niet seizoen gecorrigeerd

Bron: CBS/AZW Statline (voorlopige cijfers)

*Inclusief peuterspeelzalen

Kinderopvang groeide door

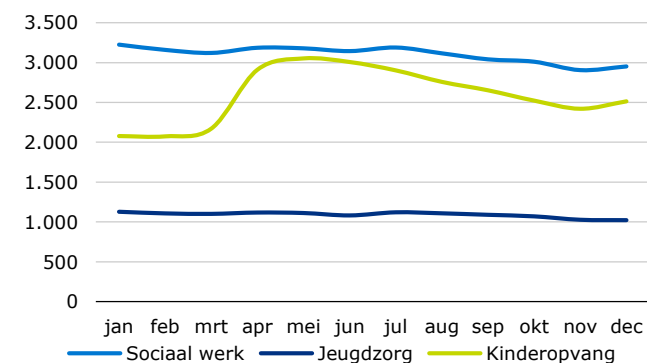
De afgelopen jaren is de werkgelegenheid in de kinderopvang fors gestegen tot ruim 100.000 banen. Er waren in toenemende mate signalen van personeelstekorten. Na een daling tijdens de eerste lockdown in het voorjaar lijkt het groeipad weer opgepakt in het 3e kwartaal van 2020. Het aantal WW-uitkeringen vanuit de kinderopvang steeg sterk tijdens de eerste lockdown, maar is sindsdien gestaag gedaald. Sinds december steeg het weer, maar aanzienlijk minder snel. Of de stijging wordt veroorzaakt door de tweede lockdown (vanaf 14 december) is moeilijk te zeggen. In januari en februari steeg het aantal WW-uitkeringen voor pedagogisch medewerker verder. De dagopvang is inmiddels weer open, de buitenschoolse opvang alleen voor kinderen van ouders in essentiële beroepen.

Sociaal werk en jeugdzorg stabiel

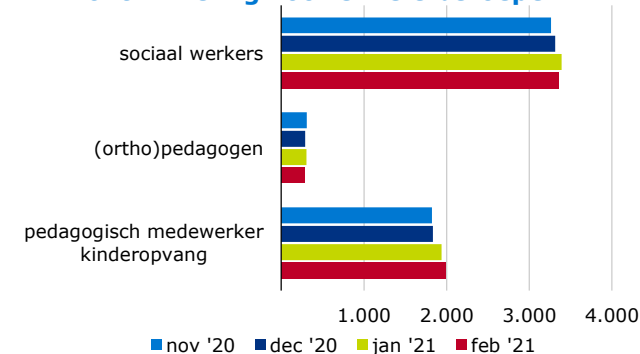
Het aantal banen van werknemers in het sociaal werk en de jeugdzorg bleef het afgelopen jaar redelijk stabiel. Het aantal WW-uitkeringen vanuit beide branches daalde zelfs licht sinds de zomer. Met name vanuit het sociaal werk was in december wel een lichte stijging zichtbaar. In januari steeg het aantal WW-uitkeringen aan sociaal werkers nog iets verder. Bij beide branches is ongeveer de helft van de WW'ers 50 jaar of ouder.

Ontwikkeling aantal WW-uitkeringen

Januari-december 2020

WW-ontwikkeling voor enkele beroepen

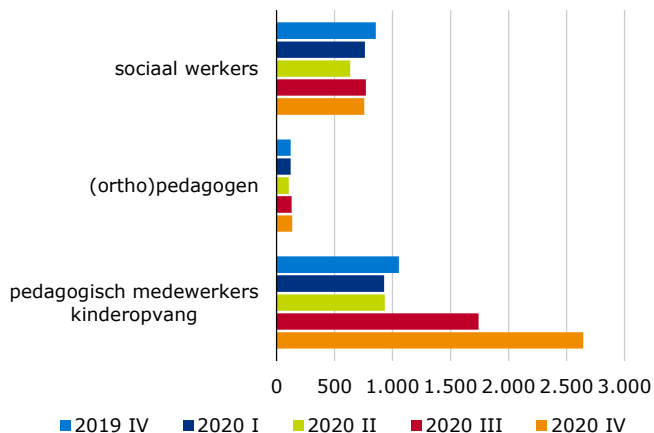
Bron: UWV (sector op basis van SBI-indeling, beroep ongeacht sector van herkomst). Gegevens naar beroep zijn recenter beschikbaar dan naar sector. Onder sociaal werkers vallen ook jeugdwerkers

Meer vacatures in kinderopvang

Na een daling van het aantal openstaande vacatures voor pedagogisch medewerkers aan het begin van 2020, nam het aantal vacatures in de laatste helft van het jaar fors toe. Werknemers waren sinds de coronacrisis vaker niet inzetbaar (bijvoorbeeld in afwachting van de uitslag van een coronatest), en moesten dus (tijdelijk) vervangen worden. Najaar 2020 had ongeveer de helft van de kinderopvangorganisaties nog steeds moeilijk vervulbare vacatures. UWV-cijfers geven vooral indicaties van tekorten aan pedagogisch medewerkers in de regio's in en rond de Randstad.

Openstaande vacatures

Schatting UWV totale vacaturemarkt

Ook voor sociaal werkers daalde het aantal vacatures in het eerste en tweede kwartaal van 2020. In het derde kwartaal was weer sprake van een stijging. Er zijn nog steeds veel sociaal werkers werkloos, wat kan duiden op een kwalitatieve mismatch. Er is bijvoorbeeld behoefte aan professionals die hulpvragers kunnen ondersteunen bij het zelf oplossen van problemen. Sommige functies vragen specifieke competenties (bijvoorbeeld groeps- of wijkgericht werken). Het aantal vacatures voor (ortho)pedagoog is veel kleiner maar volgt ongeveer dezelfde trend.

In de jeugdzorg is een tekort aan ervaren en breed inzetbare jeugdprofessionals met een registratie in het Kwaliteitsregister Jeugd: gedragswetenschappers (orthopedagogen, klinisch- en GZ-psychologen) en hbo-opgeleide jeugdzorgwerkers-/gezinscoaches (ambulante en crisishulpverleners).

Werkgelegenheid kinderopvang moeilijk te voorspellen

Verwacht wordt dat de vraag naar kinderopvang afneemt naarmate de werkloosheid dit jaar toeneemt. Tot op heden lijkt dit effect mee te vallen omdat de werkloosheid onder ouders met kinderen tot nu toe beperkt is gestegen. De sector is echter ook afhankelijk van het beleid van een nieuw kabinet, bijvoorbeeld ten aanzien van (alternatieven voor) de kinderopvangtoeslag. Dit maakt het lastig om voor de komende jaren een goede prognose te maken.

Voor de jeugdzorg en het sociaal werk wordt uitgegaan van enige groei in 2021. Beide branches zijn wel afhankelijk van financiering door gemeenten, en die hebben regelmatig te maken met tekorten. Dit leidt soms tot onzekerheid onder aanbieders. Er wordt door kabinet, gemeenten en branches gekeken naar oplossingen.

Uitdagingen in het sociaal werk...

Het sociaal werk ervaart de impact van corona. Groepsactiviteiten zijn vervangen door individuele hulpverlening: vooral digitaal, telefonisch of op gepaste afstand (op straat). De mate waarin de toename van sociale problematiek leidt tot het aannemen van nieuwe medewerkers is mede afhankelijk van de financiering. Organisaties verwachten meer vrijwilligers in te gaan zetten. Er zijn zorgen over een toenemende werkdruk. In februari 2021 is een steunpakket aangekondigd ter bevordering van welzijnsinitiatieven voor jeugd, kwetsbare groepen en verbetering van leefstijl.

De coronapandemie vraagt ook om andere competenties, die met name te maken hebben met het werken op afstand: digitale vaardigheden, communicatieve en gespreksvaardigheden op afstand en via technologie een relatie kunnen opbouwen. Ook effectief/efficiënt en zelfstandig werken wordt belangrijker.

...en de jeugdzorg

De sluiting van scholen en de contactbeperkende maatregelen leiden tot een toename van angst, agressie en verslaving onder kinderen en jongeren. Soms verergerde bestaande problematiek, bijvoorbeeld bij jeugdigen met een kwetsbare mentale gezondheid, onderwijsachterstanden of ouders die in een vechtscheiding zitten. Ook in de jeugdzorg moest de zorg worden aangepast. Veel preventieve en ambulante hulp is afgezegd of uitgesteld. Na verloop van tijd kwam de meeste hulp weer op gang, vaak in een aangepaste vorm: bijvoorbeeld via beeldbellen of een gesprek tijdens een wandeling. Daarmee was er minder makkelijk zicht op de veiligheid in gezinnen, waardoor thuissituaties soms onveiliger werden. Bovendien was het moeilijker om het netwerk van het gezin te betrekken en waren er zorgen over de gezondheid van medewerkers. Tegelijkertijd bleken gezinnen soms opmerkelijk veerkrachtig. Ook is geïnnoveerd met blended care en e-health. Wel vrezen aanbieders liquiditeitsproblemen naarmate de coronacrisis langer duurt. Aanbieders hebben met steeds meer verzuim te maken door ziekte, wachten op testuitslagen en quarantaine van medewerkers.

Bronnen: [Kinderopvang Werkt](#), [prognoses AZW](#) en [UWV, Jeugdautoriteit, Trimbos-instituut, Sociaal werk werkt! Jeugdzorg werkt!, IGJ](#)